

**ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ
КОМИТЕТ
КАМСКО-УСТЬИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО
РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

**ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
КАМА ТАМАГЫ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

ул. Калинина, д.31,
пгт. Камское Устье, 422820

Калинин урамы, 31 йорт,
штп. Кама Тамагы, 422820
Тамагы, 422820

тел.: (884377) 2-18-85, факс: 2-20-70, e-mail: Kamuste.Ispolkom@tatar.ru, <http://kamskoye-ustye.tatarstan.ru>.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

28.10.2024

КАРАР

№ 666

«2025-2029 елларга Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районында мәдәниятне үстерү» муниципаль программасы турында

В туры килү . карарлары Министрлар Кабинеты Министрлар Татарстан Республикасы 05.12.2015 № 921, 22.09.2016 № 673, 21.02.2017 № 104, 24.06.2017 № 426, 26.06.2017 № 431, 06.10.2017 № 767, 27.12.2017 № 1051, 03.10.2018 № 899, 2018 елның 29.12.2018 № 1325, 2019 елның 06.06.2019 № 473, Кама Тамагы муниципаль районының Башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ**:

1. «2025-2029 елларга Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районында мәдәниятне үстерү» муниципаль программасын яңа редакциядә расларга (алга таба - Программа, кушымта итеп бирелә).

2. Программаны финанслау, 2025 елдан башлап, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының муниципаль бюджетында тиешле финанс елына каралган чаралар чикләрендә гамәлгә ашырырга.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында урнаштырырга.

4.4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Житәкче

Р. М. Заһидуллин

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитетының 2024 елның 28 октябрдәгә 666 номерлы карары белән РАСЛАНГАН

«2025-2029елларга Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районында мәдәниятне үстерү» МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ (Яңа редакция) Программа паспорты

Программа атамасы	«2025-2029елларга Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районында мәдәниятне үстерү»
Программаны эшләү өчен нигез	Программа РФ Конституциясе, ТР, федераль кануннар, ТР законнары нигезендә эшләнгән. Муниципаль берәмлек Уставы, норматив хокукый актлар, Кама Тамагы муниципаль районының «Башкарма комитетының мәдәният бүлеге» МКУ нигезләмәсе
Муниципаль заказчы - Программаның координаторы	Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты .
Программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының «Башкарма комитет мәдәният бүлеге» муниципаль казна учреждениесе
Программаның максатлары	Кама Тамагы районында яшәүчеләрнең мәдәният, сәнгать һәм кинематография өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын булдыру, мәдәният, сәнгать кинематография учреждениеләренең район халкы һәм кунаклары өчен җәлеп итүчәнлеген арттыру

Программаның бурычлары	<p>1. Жәмгыять үсешенен иң мөһим ресурсы буларак, алар тарафыннан социаль-мәдәни функцияләр башкару өчен музейларны комплекслы үстерү;</p> <p>2. Халыкка мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалануга конституциячел хокукларны гамәлгә ашыруны тәмин итә ала торган китапханә хезмәте күрсәтү системасын үстерү, шулай ук китапханәләрдә саклана торган милли мәдәни мирасны саклап калу;</p> <p>3. Милли музыка традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгәтен үстерү;</p> <p>4. Кама Тамагы муниципаль районында прокатны үстерү һәм кино-видеофильмнар күрсәтү өчен тиешле шартлар тудыру</p> <p>5. Регионара һәм милләтара мәдәни хезмәттәшлекне үстерү өчен шартлар тудыру, дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруны һәм мәдәният, сәнгәт өлкәсендәге мөнәсәбәтләренә җайга салуны тәмин итү</p> <p>6. Жәмгыять һәм дәүләт гражданны мөнфәгатләрендә архив эше белән идарә итү</p>
Гамәлгә ашыру вакытлары	2025-2029 еллар
Ярдәмче программаны	<p>- «2025-2029 елда музей эшен үстерү.»;</p> <p>- «2025-2029 елда китапханә эшен үстерү.»;</p> <p>- «Клуб оешмаларын үстерү һәм үстерү 2025-2029 елларга башкару сәнгәте»</p> <p>«Регионара һәм милләтара мәдәниятне үстерү 2025-2029 елларга хезмәттәшлек»</p> <p>«Кама Тамагы муниципаль районында архив эшен 2025 елга үстерү</p>

	2029еллар»
Программаны финанслау күләмнәре	<p>2025-2029 елларга Программаны финанслау күләме 583383,9 мең сум тәшкил итә, шул исәптән:</p> <p>2025 ел - 115901,8 мең сум 2026 ел - 115935,1 мең сум 2027 ел - 115964,9 мең сум 2028 ел - 117774,7 мең сум 2029 ел - 117807,4 мең сум</p> <p>Искәрмә: Программаны финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле бюджетларны формалаштыруны исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш. дәрәжәләр тиешле елга, шулай ук чараларны финанслауга федераль һәм республика бюджетыннан акчалар бүлөп бирү</p>
Көтелә торган Программаның максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыруның ахыргы нәтижәләре (индикаторлар нәтижәләрне бәяләү) һәм аның бюджет нәтижәлелеге күрсәткечләре	<p>Программаның максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыру 2029 елга түбәндәге күрсәткечләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк:</p> <p>хисап чорында музейларга йөрү санының узган чорга карата 116 процентка кадәр артуы;</p> <p>хисап чорында ачылган үз фондларыннан күргәзмәләр санының алдагы чорга нисбәтен 135 процентка кадәр арттыру;</p> <p>электрон каталогка, музей предметларының гомуми санына 100 процентка кадәр кертелгән предметларның өлешен арттыру;</p>

халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне 37,4
процентка кадәр арттыру;
гомуми файдаланудагы китапханәләр
фондына яңа кертемнәр өлешен 3,0 процентка
кадәр арттыру;
еллык Үсеш
 цифрлаштырылган
басмалар саны узган ел белән чагыштырганда
10 процентка;
үсеш микъдары
 үзәкләштерелгән имза исемнәре 24
берәмлеккә кадәр; зурайту
 микъдары библиографик язмалар
 в Ирекле электрон
 Татарстан Республикасы
китапханәләре каталогына 800 мең
берәмлеккә кадәр;
компьютер жиһазлары һәм «Интернет»
челтәренә керү мөмкинлеге булган һәркем
файдалана алырлык китапханәләр өлешен 96
процентка кадәр арттыру; нигез чоры белән
чагыштырганда 45 процентка кадәр виртуаль
файдалануда электрон басмалар санын
арттыру;
заманча китапханә жиһазлары һәм жиһазлары
белән тәэмин ителгән китапханәләренң
өлешен 5 процентка кадәр арттыру;
ел саен уздырылган республика китапханә
чаралары санын 6 берәмлеккә кадәр үстерү;
ел дәвамында квалификацияне күтәргән
белгечләренң өлешен тармак белгечләренң
гомуми саныннан 15 процентка кадәр
арттыру;
тамашачылар санын узган еллык
күрсәткечнең 15 %ына арттыру;
концерт программаларының гомуми санында
яңа концерт программаларының өлешен 35
процентка кадәр арттыру;
киночараларга килүчеләр санының үсеш
темпларын 50 процентка кадәр жикерү;
катнашучылар санын арттыру

	hәм тамашачыларны халык бөйрэмнөрен 1,5 кадөр
--	--

	<p>процент; районда яшәүче халыкларның рухи һәм мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлтелгән чаралар санын 10 берәмлеккә кадәр арттыру; саклап калу өлеш Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә башкарма органы тарафыннан билгеләнгән контроль срокларда Татарстан Республикасы Президенты, Премьер-министр йөкләмәләре үтәлдә . Татарстан Республикасы Президенты Аппараты Житәкчесе, Татарстан Республикасы Премьер-министры урынбасарлары күрсәтелгән затлар тарафыннан үтәү срогы 100 процент дәрәжәсендә билгеләнгән йөкләмәләренә гомуми күләмдә; саклап калу өлеш дәүләт хакимиятенә башкарма органы тарафыннан башкарылган . Татарстан Республикасы законнарында, Президент указларында шәхсиләштерелгән йөкләмәләр, белешмәләр . Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарларына, күрсәтмәләренә, гомуми санда Татарстан Республикасының күрсәтелгән норматив хокукый актларында персонификацияләнгән йөкләмәләр, мәгълүматлар 100 процент дәрәжәсендә. дәрәжә туры килү муниципаль архивлар биналары архив документларын даими саклауны тәмин итә торган норматив шартларга 90 процентка кадәр; архивлар тарафыннан билгеләнгән срокларда, гомуми күләмдә, гомуми күләмдә башкарылган мөрәжәгатьләр өлешләре бер елда кергән 99 процентка кадәр</p>
<p>Башкаруны тикшереп торуну оештыру системасы</p>	<p>Кама Тамагы муниципаль районы Советы; Кама Тамагы муниципаль районы.</p>

.	.
---	---

Программаны гамэлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлдерелгән проблемалар

Бүгенге көндә Кама Тамагы муниципаль районында 3 муниципаль мәдәният учреждениесе эшли. Кама Тамагы муниципаль районы мәдәният объектларының гомуми чөлтәрен 1 район туган якны өйрәнү музейе, 25 гомуми файдаланудагы китапханә, 32 гамәлдәге мәдәни-ял итү тибындагы учреждение, 2 автоклуб үз эченә ала.

Россия территориясендә бердәнбер авыл музейе , Район территориясендә Красновидово авылында М. Горький музейе (ТР Милли музейе филиалы) урнашкан.

Кама Тамагы муниципаль районында мәдәният һәм сәнгать өлкәсен үстерүгә ярдәм итүгә 2023 елда район бюджетыннан 120 317,9 мең сум акча жиберелгән. Тармакта 183 кеше эшли.

Район мәдәният учреждениеләрендә уртача айлык хезмәт хакы 2023 ел йомгаклары буенча 36309 сум тәшкил иткән. Күп акчалар коммуналь хезмәтләргә һәм клублар һәм китапханәләр биналарын карап тотуга жиберелә.

2019 елдан Россиядә "Мәдәният" илкүләм проекты старт алды, ул Россия Президенты В. Путин 2018 елның май мөрәжәгатендә.

«Мәдәният» милли проекты зур шәһәрләр һәм авыл жирлекләре халкы өчен мәдәни тормыштан файдалана алу мөмкинлеген юкка чыгаруга юнәлтелгән. "Мәдәният" милли проектының төп идеологиясе - мәдәни байлыктарга максималь дәрәжәдә файдалана алу мөмкинлеген тәмин итү, бу гражданның мәдәни кыйммәтләренә ничек кабул итәргә, шулай ук аларны булдыруда катнашырга мөмкинлек бирәчәк.

Максат: мәдәният оешмаларына йөрүчеләр санын 20 %ка һәм мәдәниятнең цифрлы ресурсларына мөрәжәгатьләр санын 5 мәртәбә арттыру. Күрсәткечләр мәдәният объектларын булдыру һәм яңарту, гражданның һәм оешмаларның ижади инициативаларына, мәдәни-агарту проектларына киң ярдәм күрсәтү, мәдәният өлкәсе белгечләрен яңадан әзерләү, волонтерлык хәрәкәтен үстерү һәм мәгълүмат технологияләрен гамәлгә кертү юлы белән мәдәни мохитне модернизацияләү исәбенә ирешеләчәк.

Социологик тикшеренүләр мәгълүматлары буенча, мәдәният учреждениеләренең гамәлдәге чөлтәре халыкның ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерми. Халык бәяләвендә тиешенчә тәмин ителмәү беренче чиратта түбәндәге проблемалар белән бәйле:

- мәдәният учреждениеләрен ял итү һәм ижади эшчәнлек, мәгариф һәм үзлегеннән белем алу, чаралар уздыру, һәвәскәр берләшмәләр эшчәнлегенә өчен заманча югары технологияле жиһазлар белән, шулай ук халыкның төрле категорияләре, шул исәптән аз мобильле һәм башка тормыш эшчәнлегенә өчен

мәдәният учреждениеләреннән файдалану мөмкинлеген тәмин итү чаралары белән житәрлек дәрәжәдә жиһазландырмау;

- фестивальдә һәм башка программалар уздыру өчен югары дәрәжәдәге эре заманча комплексларга (музыкаль, театр), концерт-филармония һәм күргәзмә эшчәнлегә жанрларында, концерт һәм башка сәнгать коллективлары өчен база сыйфатында файдалану кытлыгы.

Мәдәният өлкәсендәге проблемаларны жиңу механизмы

Проблеманың эттәлеге	Үзләштерү механизмы
Мәдәни-ял итү тәкъдимнәрен гражданнарның барлык мөрәжәгатъләре диапазоны капламый	Мәдәни-ял итү эшчәнлегә өлкәсендә эшнең яңа рәвешләрен һәм ысулларын кертү
житәрлек түгел мәдәният учреждениеләренең матди-техник базасы үсеше	Матди-техник базаны ныгыту һәм тармакны мөгълүматлаштыру, жиһазларны модернизацияләү, бюджеттан тыш акчаларны, дәүләтнеке булмаган структураларны жәлеп итү
Кирәклек эшләнмәләр һәм кертү инновацион мәдәни проектлар	Грант ярдәм инновацион проектлар, ижади остаханәләр
Югары ижади звено квалификацияле кадрлар житмәү;	

Кама Тамагы муниципаль районында архив тармагын мөгълүматлаштыруның агымдагы торышы

Кама Тамагы муниципаль районында 1 муниципаль архив эшли. Кама Тамагы муниципаль районының муниципаль архивында саклана торган документларның гомуми күләме 2015 елның 1 гыйнварына,

19079 саклану берәмлеген тәшкил итә, шулардан 19079 бер. хр. даими саклау документлары, шәхси состав буенча 3987 бер. хр., 69 бер. хр. фотодокументлар һәм шәхси чыгышым документлары 1937-2014 елларда.

Муниципаль архив автоматлаштырылган фәнни-белешмә аппаратын (тематик мәгълүматлар базасын) төзү буенча эш алып бара. Үткән вакытка карамастан, муниципаль архивта фәнни-белешмә аппаратының торышы элеккечә оператив автоматлаштыруны таләп итә.

Электрон рәвештә файдалану фондын булдыру сканерлау буенча гына түгел, ә сканлаштырылган документларны эшкәртү буенча да эшләрне күз алдында тоту - документларны атрибутлау (индекслаштыру). Ә бу авыр һәм озакка сузылган процесс. Муниципаль архивта барлыгы 138 фонд исәпләнә, шулардан 115 фонд даими саклау срогы документлары, 21 фонд шәхси составы, 2 фондта шәхси чыгыш документлары буенча.

Моңа бәйле рәвештә шактый кеше ресурслары, шулай ук фәнни-белешмә аппараты кебек электрон рәвештә файдалану өчен тиз арада "залп" зур күләмле мәгълүмат кертү мөмкинлеген бирә торган чит оешмаларның ярдәме кирәк. Кама Тамагы муниципаль районы Архив фондының хакимият органнары, оешмалар, учреждениеләр һәм физик затлар ягыннан ретроспектив мәгълүматка мөрәҗәгатьләр ташкыны даими үсә.

Күренеп тора, документлар белән эш социаль-хокукый һәм тематик сораулар арту һәм архив фондларының күләмен даими арттыру шартларында түбәндәге факторлар белән катлаулана:

- бер үк вакытта берничә кулланучы документлардан һәм эшләрдән файдалану мөмкинлеген булмау (архив хезмәткәрләре дә, архивларның уку залына килүчеләр дә);

- документлар һәм эшләр югалу һәм бозылу, аларны тиз искерү ихтималы югары.

Шуңа бәйле рәвештә яңа мәгълүмати технологияләр ярдәмендә ретроспектив архив мәгълүматыннан файдалану хезмәтләренең сыйфатын һәм оперативлыгын күтәрү - иң актуаль бурыч.

Кама Тамагы муниципаль районының мәдәният өлкәсен үстерү өстенлекләренең катлаулылыгы һәм күплеген, масштаблы проблемалар булу, зур ресурс чыгымнары зарурлыгы бу өлкәдә район алдында торган бурычларның бер өлеше генә әлегә Программа кысаларында хәл ителергә мөмкин икәнлеген ачык күренеп тора. Аның чаралары мәдәният өлкәсен ерак перспективада үстерүдә мөһим этап булып тора.

Соңгы ике дистә ел практикасы муниципаль программаларны эшләү һәм гамәлгә ашыру юлы белән мәдәният өлкәсен үстерүнең проблемалы мәсьәләләрен хәл итүнең нәтиҗәләгән раслый. Программалы алым

Кама Тамагы муниципаль районын мәдәни үстерү, мәдәни кыйммәтләрне саклап калу һәм арттыру, районның төрле категорияләрендә мәдәни байлыктарга һәм иҗат эшчәнлегенә җәлеп итү бурычларын максимал җавап һәм икътисади нәтиҗәгә хәл итәргә мөмкинлек бирә.

Программа максатларына ирешүгә аларның йогынтысын минималләштерү максатында рискларны җайга салу һәм аларга идарә итү чаралары

Программаны гамәлгә ашырганда хәвеф-хәтәрләргә һәм куркынычларга идарә итүне муниципаль заказчы - Программаның координаторы - Кама Тамагы муниципаль районы башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

Иң җитди хәвеф-хәтәргә ярдәмче программаларны гамәлгә ашыруның финанс һәм административ куркынычын кертәргә мөмкин. Финанс куркынычы Программа буенча кабул ителгән финанс йөкләмәләрен тулы күләмдә үтәмәүдән гыйбарәт. Программа чараларының финанс күрсәткечләренә һәм ирешелгән нәтиҗәләргә бәйле рәвештә күрсәткечләргә ел саен төзәтмәләр кертү финанс куркынычын чикләүнең махсус ысулы булып тора.

Программа чараларын финанслап җиткermәү куркынычын минималләштерү Кама Тамагы муниципаль районы бюджетиннан мәдәният, социаль партнерлык өлкәсендә инновацион проектларның инвестицияләр җәлеп итүчәнлеге механизмнарын булдыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

Административ куркыныч Программаның нәтиҗәле булмавы белән бәйле, ул подпрограммаларның максатларын һәм бурычларын үтәмәүгә китерәргә мөмкин. Административ куркынычларны чикләү ысуллары булып түбәндәгеләр тора:

- контроль .. ход белән . программа атамалары Программаны гамәлгә ашыру белән агымдагы идарә итү механизмын камилләштерү;
- Программаны гамәлгә ашыруның еллык планнарын формалаштыру;
- өзлексез мониторинг . күрсәткечләр Программаның (индикаторлары);
- мәгълүмат җиткерү халык һәм ачык публикация мәгълүматлар о Программаны гамәлгә ашыру барышы.

Куркынычлар белән идарә итү чараларын кабул итү Программаны гамәлгә ашыруны мониторинглау һәм аның нәтиҗәлеләгән һәм нәтиҗәлеләгән бәяләү нигезендә муниципаль заказчы - Программаның координаторы тарафыннан гамәлгә ашырыла

Программаның төп максатлары, бурычлары, ахыргы нәтиҗәләре һәм аны гамәлгә ашыру сроклары тасвирламасы

Программаның максаты Федераль максатчан рәвештә билгеләнгән Россия Федерациясе дәүләт мәдәни сәясәте өстенлекләренә нигезләнгән

"Россия мәдәнияте" программасы (2012 - 2018 еллар)".[.consultantplus://offline/ref/%3D1EED1EE02ABCDEDED966A670043256AA4DF5E2FB020FA577411AD32D3B81AAD042473B0FEEDE40493A58F61CDD0F12E0168C28FDB7A9F6C014d9Y4H](https://consultantplus://offline/ref/%3D1EED1EE02ABCDEDED966A670043256AA4DF5E2FB020FA577411AD32D3B81AAD042473B0FEEDE40493A58F61CDD0F12E0168C28FDB7A9F6C014d9Y4H)

Республиканың социаль-икътисадый үсеше максатларында мәдәният һәм сәнгать өлкәсен тотрыклы үстерү өчен кирәкле шартлар тудыру белән беррәттән, Программаның стратегик максаты - Татарстан Республикасы халкының мәдәният, сәнгать һәм кинематография өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын формалаштыру, республика халкы һәм кунаклары өчен мәдәният, сәнгать һәм кинематография учреждениеләренең жәлеп итүчәнлеген арттыру.

Бу максатка ирешү өчен системалы характердагы кайбер бурычларны хәл итәргә кирәк:

1. Жәмгыять үсешенә иң мөһим ресурсы буларак, алар тарафыннан социаль-мәдәни функцияләргә башкару өчен музейларны комплекслы үстерү.

2. Район территориясендә халык театрлары челтәрен, репертуар театры традицияләрен саклау һәм үстерү.

3. Гражданның аларның мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалануга конституцион хокукларын гамәлгә ашыруны тәэмин итәлек китапханәләр хезмәтә күрсәтү системасын үстерү, шулай ук китапханәләрдә саклана торган милли мәдәни мирасны саклап калу.

4. Милли музыка традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгәтен үстерү.

5. Татарстан Республикасында кинематография, прокат һәм киноvideofilmнар күрсәтү өчен кирәкле шартлар тудыру.

6. Татарстан Республикасының төп халыкларының мәдәни идентификациясә һәм этномәдәни үсеше факторы буларак халык ижатына ярдәм итү, аларны саклап калу, торгызу һәм популярлаштыру өчен оптималь шартлар тудыру.

7. Районда халык сәнгать һөнәрләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү.

8. Район территориясендә урнашкан мәдәни мирас объектларының сакланышын һәм алардан нәтижәле файдалануын тәэмин итү.

9. Мәдәни мирасны өйрәнү һәм саклау, гражданның һәм оешмаларның мәдәни кыйммәтләреннән һәм мәгълүмат ресурсларынан файдалануны тәэмин итү өчен шартлар тудыру.

10. Региональ һәм дөньякүләм мәдәни киңлеккә мәдәниятне интеграцияләү өчен төбәкә һәм миллиләтә мәдәни хезмәттәшлекне үстерү өчен шартлар тудыру.

11. Гражданның, жәмгыять һәм дөләт мәнфәгәтләрендә архив эше белән идарә итү.

Программаның махсус бурычлары тиешле ярдәмчә программаларда чагылыш тапкан.

"2025 - 2029 елларга музей эшен үстерү" ярдәмче программасы Кама Тамагы муниципаль районы Музей фондын саклап калуга, өйрәнүгә һәм популярлаштыруга, шулай ук, жәмгыять үсешенең иң мөһим ресурсы буларак, алар тарафыннан социомәдәни функцияләргә гамәлгә ашыру өчен уңай шартлар тудыру максатларында музейларны комплекслы үстерүгә юнәлтелгән.

"2025 - 2029 елларга китапханә эшен үстерү" ярдәмче программасы гражданның аларның мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалануга конституцион хокукларын гамәлгә ашыруны тәмин итә алырлык китапханә хезмәте күрсәтү системасын үстерүгә, шулай ук китапханәләрдә саклана торган милли мәдәни мирасын саклауга юнәлтелгән.

"2025 - 2029 елларга клуб оешмаларын һәм башкарма сәнгатьне үстерү" ярдәмче программасы милли музыкаль традицияләргә саклау һәм үстерү, заманча музыкаль сәнгатьне үстерү максатын куя. Районның муниципаль клуб оешмалары чөлтәренә бүгенгә халәте 2029 елга кадәр кире кайтарыла.

"2025 - 2029 елларга регионар һәм миллиләтара мәдәни хезмәттәшлекне үстерү" ярдәмче программасы Кама Тамагы муниципаль районының мәдәни-тарихи һәм мәдәни-инновация үзәге буларак статусын күтәрүгә, Кама Тамагы муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үзенчәлеген саклауга юнәлтелгән чаралар һәм мәдәни акцияләр уздыру системасын булдыруга, район халкы арасында толерантлык тәрбияләүгә юнәлтелгән чаралар үткөрүгә юнәлтелгән төбәкар мәдәни хезмәттәшлеккә ярдәм итүгә юнәлтелгән.

"2025 - 2029 елларга архив эшен үстерү" ярдәмче программасы формалаштыруның, сакланышын тәмин итүнең, һәрьяклап файдалануның рациональ системасын үстерүгә юнәлдерелгән Архив фондын Кама Тамагы муниципаль районы һәм аның мәгълүмат ресурсларын яклау.

2025-2029 елларда Татарстан Республикасында "Мәдәният" милли проектын гамәлгә ашыру кысаларында "Мәдәни мохит", "Ижади кешеләр", "Цифрлы мәдәният" төбәк проектлары эшләнә.

"Мәдәни мохит" төбәк проекты мәдәният инфраструктурасын һәм дөньяви әһәмияткә ия булган милли учреждениеләргә яңарту юлы белән гражданның тормыш сыйфатын арттыруга, авыл мәдәният оешмаларына кадәр юнәлдерелгән. Бу объектларның барысы да илебезнең мәдәни киңлеген формалаштыра.

"Ижади кешеләр" төбәк проекты халыкның үз-үзен табуына ярдәм итүче ижади инициативаларга ярдәм итүгә юнәлтелгән, беренче чиратта

талантлы балалар һәм яшьләр. Проектның максаты Татарстан Республикасында яшәүчеләрне һөнәри сәнгать казанышларын танып белүгә һәм кабул итүгә җәлеп итү өчен шартлар тудыру. Ижади сәләтле балаларны ачыклау һәм үстерү процессы конкурслар һәм фестивальләр үткәру, грант ярдәме белән тәмин ителәчәк.

"Цифрлы мәданият" төбәк проекты төбәкнең мәдәни киңлегенә цифрлы технологияләрне киң кертүне тәмин итүгә юнәлтелгән. Экспозицияләр һәм күргәзмә проектлары буенча виртуаль концерт залы һәм мультимедиа-гидлар булдыру, өстәмә чынбарлык технологиясен кулланып, мәданият өлкәсендә төп чараларны онлайн-трансляцияләү, китап һәйкәлләрен цифрлаштыру каралган.

Программаны гамәлгә ашыру срогы - 2025 - 2029 еллар.

Программаны ресурслар белән тәмин итүне нигезләү

Программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итү законнарда билгеләнгән тәртиптә бирелә торган федераль бюджет, республика, шулай ук Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты средстволарын файдалануны күздә тотта.

Программаны финанслау күләме Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты исәбеннән 583383,9 мең сум тәшкил итә, шул исәптән:

2025 ел - 115 901,8 мең сум

2026 ел - 115 935,1 мең сум

2027 ел - 115 964,9 мең сум

2028 ел - 117 774,7 мең сум

2029 ел - 117 807,4 мең сум

Программаны гамәлгә ашыруны ресурслар белән тәмин итү фаразлау характерында һәм тиешле бюджетларның мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертергә тиеш.

Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программа чараларын гамәлгә ашыру барышында муниципаль заказчы-координатор төп башкаручыларның үзара хезмәттәшлеген тәмин итә, чараларны гамәлгә ашыруның барышын һәм нәтиҗәле файдалануны тикшереп тора

турыдан-туры башкаручылар тарафыннан чаралар. Программа чараларын гамәлгә ашыру программа чараларын башкаручыларның барысы белән дә программада төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Башкарма комитетның мәдәният бүлегенә:

- квартал саен, хисап чорыннан соң килә торган айның 25 числосына кадәр, Кама Тамагы муниципаль районының икътисад бүлегенә муниципаль программаны гамәлгә ашыру турында статистик, белешмә һәм аналитик мәгълүматны, шулай ук финанс чараларын куллануның нәтижелелеген тапшыра;

- ел саен, хисап чорыннан соң килүче елның 1 мартына кадәр, Кама Тамагы муниципаль районының икътисад бүлегенә муниципаль программаны гамәлгә ашыру һәм аны гамәлгә ашыру өчен акчалардан файдалануның нәтижелелеге турында мәгълүмат бирә.

Программаның социаль-икътисади нәтижелелеген бәяләү

Мәдәниятнең фундаменталь үзенчәлеге шунда ки, мәдәни эшчәнлекнең иң мөһим нәтижеләре вакыт буенча кичектерелгән социаль эффектта чагыла һәм акыл потенциалын арттыруда, индивидуумнарның кыйммәт ориентирларын һәм үз-үзен тоту нормаларын үзгәртүдә чагыла, бу ахыр чиктә жәмгыять яшәшенең нигезен үзгәртүгә китерә.

Программада мәдәни эшчәнлекнең агымдагы нәтижеләрен генә характерлаучы индикаторлар һәм цифрлы күрсәткечләр системасын куллану күздә тотыла. Шулай ук вакытта конкрет ярдәмче программаларда үзенең нәтижелелеге күрсәткечләре булырга мөмкин. Программаны һәм аның ярдәмче программаларын гамәлгә ашыруның нәтижелелеген бәяләү Программаның координаторы - муниципаль заказчы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Программаны гамәлгә ашырудан төп социаль-икътисади нәтижә Кама Тамагы муниципаль районы гражданның тормышында мәдәниятнең социаль ролен арттыруда һәм, димәк, Кама Тамагы муниципаль районында тормыш сыйфатын күтәрүдә, мәдәният өлкәсендә модернизацияләү курсы гамәлгә ашыру өчен уңайлы ижтимагый атмосфера булдыруда чагыла. Бу нәтижә аерым алганда чагылачак:

- Кама Тамагы районында яшәүче халыкларның үзенчәлеге саклап калуға ярдәм итүче мәдәни кичеккән бердәмлеген ныгытуда;

- ижади эшчәнлек, халыкка тәкъдим ителә торган мәдәни байлыкларның һәм мәгълүматның мәдәнияттә һәм сәнгатьтә ижади эшчәнлегенә, төрлелегә һәм һәркем файдалана алырлык булуы өчен уңай шартлар тудыруда;

- мәдәниятне икътисади үстерү һәм үстерү процессларын активлаштыруда

тармакка жәлеп ителә торган дәүләтнеке булмаган ресурслар;

- ирекле хезмәт базары шартларында, шулай ук яшьләргә эстетик тәрбия бирүне үстерүдә ижади һөнәрләр яшь белгечләренең конкуренциягә сәләтлелеген тәмин итүдә.

Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеге максатчан индикаторларның һәм Программада каралган күрсәткечләрнең факттагы казанышлары дәрәжәсе буларак бәяләнә.

2025 - 2029 ЕЛЛАРГА МУЗЕЙ ЭШЕН ҮСТЕРҮ" ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ

(ТР МКның 05.11.2015 № 837, 22.09.2016 N 673, 24.06.2017 N 426,
03.10.2018 N 899, 06.06.2019 N 473 карары
редакциясендә) <http://docs.cntd.ru/document/430663270><http://docs.cntd.ru/document/429067667><http://docs.cntd.ru/document/546713096><http://docs.cntd.ru/document/546713096><http://docs.cntd.ru/document/550251237><http://docs.cntd.ru/document/561425625>

Программа паспорты

Программа атамасы	«2025 - 2029 елларга музей эшен үстерү (алга таба - ярдәмче программа)
Ярдәмче программа заказчысы	Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты
подпрограмманың төп разработчысы	Кама Тамагы муниципаль районының «Район край музей» МБУ
ярдәмче программаның максаты	Жәмгыятьнең иң мөһим ресурсы буларак, аларга социаль-мәдәни функцияләр башкару өчен музейларны комплекслы үстерү
Ярдәмче программаның бурычлары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кама Тамагы районы Музей фондының дәүләт өлешен саклау, өйрәнү һәм туплау. 2. Популяризация Музей фонд Кама Тамагы муниципаль районы. 3. Гамәлгә ашыру музейлар мәдәни һәм фәнни агарту, мәгариф эшчәнлегенә. 4. Музейларны мәгълүматлаштыру
Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2025 - 2029 еллар

Еллар буенча бүлгәлэнгән подпрограмманы финанслау күләмнәре	Кама Тамагы районы бюджеты средстволары исәбенә ярдәмче программаны финанслауның гомуми күләме 24 935,0 сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча: 2025 ел - 4 987 мең сум 2026 ел - 4 987 мең сум 2027 ел - 4 987 мең сум 2028 ел - 4 987 мең сум 2029 ел - 4 987 мең сум
--	--

	<p>Искәрмә: ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фараз характерында һәм тиешле финанс елына Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проектын формалаштыруга ел саен төгәлләштерелергә тиеш.</p>
<p>Көтелә торган ярдәмче программа максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыруның ахыргы нәтижәләре (нәтижәләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижәлелеге күрсәткечләре</p>	<p>ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру 2029 елга артырга мөмкинлек бирәчәк:</p> <ul style="list-style-type: none"> - төп фондның реставрацияләнган предметлары өлешләре реставрация таләп итә торган предметлар саны, дәүләт исәбенә һәм саклауга куелган музейларның төп фонды предметлары саны ел ахырына ел башына 18 процентка кадәр; - саклау-янгын системалары белән жиһазландырылган музейларның 92,5 процентка кадәр майданнары өлеше; төп фонд предметларының гомуми санына карата музей предметларын актив күрсәтүдә җәлеп ителгән чагыштырма үлчәм 95 процентка кадәр; - хисап чорында музейларга бару өлешенең алдагы чорга карата 15 процентка кадәрге мөнәсәбәтләре; - гражданнарның социаль якланмаган төркемнәренә һәм хисап чорында мөмкинлекләре чикләнган затлар тарафыннан музейларга бару саны узган чорга карата 30 процентка кадәр; - хисап чорында ачылган үз фондларыннан күргәзмә санының узган чорга карата мөнәсәбәте 30 процентка кадәр; - электрон документларга кертелгән музей предметлары саны каталог, музей предметларының гомуми санына 95 процентка кадәр; - компьютерлаштырылган эш урыннары санының хезмәткәрләрнең гомуми санына карата 100 процентка кадәр мөнәсәбәтләре

I. подпрограмманы гамэлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлдерелгән проблемаларны

Кама Тамагы муниципаль районының музей челтәре Кама Тамагы муниципаль районының 1 район туган якны өйрәнү музее һәм туган якны өйрәнү музееның структур бүлекчәсен үз эченә ала: Туфан Миңнуллин музее.

Кама Тамагы муниципаль районының район туган якны өйрәнү музее 10050 берәмлектән артык саклау саклана.

Музейларга килүчеләрнең төп төркемнәре булып гаилә аудиториясе, балалар аудиториясе, яшьләр, килүчеләрнең ташламалы категорияләре (пензионерлар, инвалидлар һ.б.) тора. Бүген музейлар тарафыннан эшләнә торган төрле программалар һәм акцияләр күпчелек дәрәжәдә нәкъ менә шушы максатчан төркемнәргә юнәлтелгән.

Район халкының мәдәни кыйммәтләренә керү аларда күргәзмәләр оештыру юлы белән генә түгел, ә эш формалары белән дә, күчмә күргәзмәләр, массакуләм чаралар уздырганда күргәзмәләр, ТР музейлары белән уртақ күргәзмәләр уздыру юлы белән дә гамәлгә ашырыла. Музей әйберләрен актив күрсәтүдә жәлеп ителгән кешеләрнең өлеше 95 процент тәшкит итә.

Музей эшчәнлегенең хәл ителергә тиешле проблемалары:

- музейларның матди-техник базасының үсеше житәрлек булмау;
- актив түгел файдалану барлыгы Музей фонд в мәдәни-мәгариф, фәнни-агарту максатларында;
- дәүләт музейларын мәгълүматлаштыруның житәрлек булмавы;
- инфраструктура үсешенең йомшак булуы аркасында мәдәни туризмны үстерү житәрлек дәрәжәдә булмау.

Көчле яклар	Йомшак яклар
1. Музей фондының сыйфат һәм сан дәрәжәсе.	1. Түбән дәрәжәсе музейның матди-техник базасы.
2. Музей эшендә традициянең өстенлеге.	2. Музейны мәгълүматлаштыруның житәрлек булмавы.
3. Массакүләм мәгълүмат чараларында музейлар эшчәнлеген киң яктырту.	3. Нәтижәле түгел медиаресурслар куллану.
4. Уртақ күргәзмә проектларын оештыру өчен әйдәп баручы төбәк музейларын жәлеп итү	4. Профессиональ музей белгечләре дәрәжәсе.

Мөмкинлекләр	Янаулар
<p>1. Программаны гамәлгә ашыруга дөүлөт һәм ижтимагый ярдәм.</p> <p>2. Яңа мәгълүмати системалар кертү</p>	<p>1. Программаны финанслау тулы күләмдә түгел.</p> <p>2. Нәтижәле түгел Программа белән идарә итү.</p> <p>3. Административ киртәләр.</p> <p>4. Утрата экспонатлар реставрация булмау сәбәпле</p>

**ҮЗ, ИНДИКАТОРЛАРЫ, РЕЗУЛЬТАТЛАР ҺӘМ ФИНАНСИРЛАРЫ МЕРОПРИЯТЛАРЫ
 ""2025 - 2029 ЕЛЛАРГА МУЗЕЙ ЭШЕН ҮСТЕРҮ" ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАЛАРЫ**

Төп чараларның атамалары	Башкаручылар	Ахыргы нәтижеләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре					
			2025 ел (база елы)	2026 ел	2027 ел	2028 ел	2029 ел
1	2	3	4	5	6	7	8
Музей фондын тарих һәм мәдәният һәйкәлләре белән тулыландыру	Музейлар	Дәүләт исәбенә һәм саклауга куелган музейларның төп фонды предметлары санының ел ахырына нисбәте, %	100	100	100	100	100
Музейларны иминлек саклау-янгын системалары белән тәмин итү	Музейлар	Музейларның майданнары өлеше, саклау-янгын системалары белән жиһазландырылган куркынычсызлык, %	90,0	90,0	90,0	91,5	92,5
Музей фондын мәдәни-мәгариф, фәнни-агарту максатларында файдалануны активлаштыру	Музейлар	Музей әйберләрен актив күрсәтүдә катнашкан кешеләрнең чагыштырма авырлыгы Төп фонд предметларының гомуми санына, %	96	96	97	98	95
Реклама һәм PR-	Музейлар	Үткән чорга хисап	80	83	88	89	90

эшчәнлекне активлаштыру		чорында музейларга бару санының нисбәте, %					
Күргәзмә эшчәнлеген активлаштыру	Музейлар	Хисап чорында ачылган күргәзмәләр санының алдагы чорга мөнәсәбәте, %	42	45	50	55	60
Социаль якланмаган гражданныр төркемнәре, шулай ук музейларга йөрүне оештыру мөмкинлекләре чикләнгән	Музейлар	Гражданнырның социаль якланмаган төркемнәренә һәм хисап чорында мөмкинлекләре чикләнгән затлар тарафыннан музейларга бару санының нисбәте, %	30	35	40	45	50
Музейларны компьютер техникасы белән тәэмин итү	Музейлар	Компьютерлаштырылган эш урыннары санын хезмәткәрләренә гомуми санына карата мөнәсәбәт, %	100	100	100	100	100

II. Аның максаты, ярдәмче программаның бурычлары, соңгы нәтижеләрне һәм аны гамәлгә ашыру срокларын тасвирлау

подпрограмманың максаты - алар тарафыннан социаль-мәдәни функцияләр башкару өчен һәм жәмгыять үсешенә мөһим ресурс буларак музейларны комплекслы үстерү.

Әлеге максатны гамәлгә ашыру өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

1. Музей фондының дәүләт өлешен саклау, өйрәнү һәм туплау.

2. Музей фондының дәүләт өлешен популярлаштыру.

3. Гамәлгә ашыру музейлар мәдәни һәм фәнни-агарту, мәгариф эшчәнлегенә.

4. Музейларны мәгълүматлаштыру.

подпрограмманы гамәлгә ашыру срогы - 2025 - 2029 еллар.

III. ярдәмче программаны ресурс белән тәмин итүне нигезләү

Программаны финанслауның гомуми күләме Кама Тамагы районы бюджеты хисабына 24 935,0 мең сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча:

2025 ел - 4 987,0 мең сум

2026 ел - 4 987,0 мең сум

2027 ел - 4 987,0 мең сум

2028 ел - 4 987,0 мең сум

2029 ел - 4 987,0 мең сум

Әлеге ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.

"2025 - 2029 елга үсеш" ХАЖ БИЯСЕ

"2025 - 2029 елга үсеш" ХАЖ БИЯСЕ

(ТР МКНЫҢ 05.11.2015 № 837, 22.09.2016 N 673, 24.06.2017 N 426,
03.10.2018 N 899, 06.06.2019 N 473 карары

редакциясендә)<http://docs.cntd.ru/document/430663270><http://docs.cntd.ru/document/429067667><http://docs.cntd.ru/document/546713096><http://docs.cntd.ru/document/546713096><http://docs.cntd.ru/document/550251237><http://docs.cntd.ru/document/561425625>

Ярдәмче программа паспорты

Ярдәмче программасы исеме	«2025-2029 елларга китапханә эшен үстерү» Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районында (алга таба - Подпрограмма-2)
2- Ярдәмче программаның заказчысы	Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты
2- Ярдәмче программаның төп эшләрчәсе	Кама Тамагы муниципаль районының «Авылара үзәк китапханә» муниципаль бюджет учреждениесе
ярдәмче программаның максаты	Гражданның аларның мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалануга конституциячел хокукларын гамәлгә ашыруны тәмин итәрлек китапханәләр хезмәте күрсәтү системасын үстерү, шулай ук китапханәләрдә саклана торган милли мәдәни мирасны саклап калу
2- Ярдәмче программаның бурычлары	<ol style="list-style-type: none">1. Китапханә хезмәте күрсәтүнең нәтижәле системасын тәмин итү.2. Китапханә фондларын актуальләштерүне һәм саклауны тәмин итү.3. Бердәм мәгълүмат системасын үстерү Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының китапханә челтәре.4. Һәркем файдалана алырлык китапханәләр эшчәнлеген модернизацияләү һәм һәркем файдалана алырлык китапханәләрнең матди-техник базасын аларның нәтижәле эшләве, имин һәм уңайлы эшләве өчен ныгыту кулланучыларның булуы.5. Мәдәни-агарту киңлеген укуны алга сөрү буенча китапханәләр эшчәнлеген.6. Өзлексез һөнәри белем бирү һәм квалификация күтәрү системасын үстерү

<p>2- ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары</p>	<p>2025-2029 еллар</p>
<p>Елларга һәм чыганаclarга бүлеп, 2 нче ярдәмче программаны финанслау күләме</p>	<p>Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы чаралары исәбеннән дәүләт ярдәме программасын финанслауның гомуми күләме 128 945,4 мең сум тәшкит итә, шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2025 ел - 23 748,0 мең сум 2026 ел - 25 410,0 мең сум 2027 ел - 25 410,0 мең сум 2028 ел - 27 188,7 мең сум 2029 ел - 27 188,7 мең сум</p> <p>Искәрмә: ярдәмче программаны финанслау күләмнәре - 2 фаразлау характерында һәм Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проекты формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш. Татарстан тиешле финанс елына</p>
<p>Максатларны һәм бурычларны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижеләре Подпрограммалар - 2 (нәтижеләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижелелеге күрсәткечләре</p>	<p>Имзалар программасы-2 чараларын гамәлгә ашыру 2029 елга ирешергә мөмкинлек бирәчәк:</p> <ul style="list-style-type: none"> - халыкка китапханә хезмәте күрсәтүнең 74 процентка кадәр артуы; - гомуми файдалану китапханәләренең гомуми фондына яңа кертемнәр өлешен 3,0 процентка кадәр арттыру; - үзәкләштерелгән имза исемнәре санының 45 берәмлеккә кадәр артуы; - китапханәләренең Жылы электрон каталогында библиографик язмалар санын 20 мең берәмлеккә кадәр арттыру; - компьютер җиһазлары һәм "Интернет" челтәренә керү мөмкинлегенә булган һәркем файдалана алырлык китапханәләр өлешен 100 процентка кадәр арттыру; - нигез чоры белән чагыштырганда виртуаль кулланылышта электрон басмалар санының 0,5 процентка кадәр артуы; - китапханәләренең заманча китапханә җиһазлары һәм җиһазлары белән тәмин ителгән өлешенең 60 процентка кадәр артуы; - ел саен уздырылган республика китапханә чаралары санының кимендә 1 берәмлек артуы; - грантлар буенча ел саен гамәлгә ашырылган китапханә

проектлары санының кимендә 1 берәмлек артуы; -ел дәвамında квалификацияне күтәргән белгечләрнең өлеше арту, тармак белгечләренең гомуми саныннан 5 процентка кадәр

I. Гамәлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика

Гомуми танышу китапханәләре бердәм мәгълүмат һәм мәдәни киңлек булдыруда һәм гамәлгә ашыруда, гражданның мәгълүматка һәм мәдәни кыйммәтләргә керүгә конституциячел хокукларында төп звено булып тора.

Районда һәркем файдалана алырлык 25 китапханә эшли, шул исәптән район үзек китапханәсе, Район балалар китапханәсе, 21 авыл, 2 поселок китапханәсе. Гомуми файдаланудагы китапханәләр фонды 190831 берәмлектән артык саклау берәмлеген тәшкил итә. Теркәлгән кулланучылар саны - 10079 кеше. Ел саен 116729 килү саны.

Россия Федерациясе субъектларының социаль инфраструктура объектларында норматив ихтыяжын билгеләү методикасы нигезендә, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 19.10.1999 N 1683-р күрсәтмәсе белән хупланган, район гомумфайдалану китапханәләре белән тәмин ителеш 100 процент тәшкил итә, бер китапханәгә 577 кеше туры килә (Татарстан Республикасы буенча - 3,2 мең кеше).consultantplus://offline/ref=869DD0DEF1D2605490DC0C623B3991BB4F93D7A48B9B590B05FEE3D41C6AB0EF97CBB435F2F1E442nFu2G

Китаплар жыелмасы районның һәркем файдалана алырлык китапханәчеләренә 20,2 китап (ТР буенча - 16,1).

Район халкына һәркем файдалана алырлык китапханәләр тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләр социаль-икътисадый сәясәтнең мөһим факторы булып тора, гражданның белеменә һәм мәдәни үсешенә ярдәм итә, районның һәр кешесенә мәгълүмат алу мөмкинлеген тәмин итә.

Хәзерге вакытта китапханә тармагында актуаль проблемалар булып тора:

1. Китапханәләр фондларын сыйфатлы яңартуның акрын темплары: актуаль тармак әдәбиятына, балалар әдәбиятына ихтыяж кискен, фондларның яңартылуын күтәрү зарур.

2. Китапханәчеләр өчен мөйданнар җитмәү. 3 китапханә капитал ремонт таләп итә (Олы Мәрман, Осинниково һәм Чаллы авыл китапханәләре).

25 китапханәнең 1 е - мөктәп бинасында, 1 е - авыл җирлеге белән берлектә; 1 е - мәдәният йорты-21, Үзек район китапханәсе һәм Район балалар китапханәсе бинасында урнашкан.

3. Китапханәләрнең материал-техник йомшак базасы - заманча китапханә җиһазлары, транспорт чаралары, фондларның сакланышын һәм куркынычсызлыгын тәмин итү чаралары булмау. Китапханәләр физик мөмкинлекләре чикләнгән затларга хезмәт күрсәтү өчен җайлаштырылмаган.

4. Электрон рәвештә күрсәтелә торган хезмәтләрнең күләмен һәм төрләрен арттыру таләп ителә. «Татарстан Республикасының милли электрон китапханәсе» порталында китапханәләр тарафыннан үз сайтларын булдыру эше үсә, аның кысаларында китапханәләрнең Жыелма электрон каталогы төзелә. Әлеге бурычны хәл итү өчен китапханәләрнең программ-техник комплексларын алга таба мәгълүматлаштыру һәм даими яңарту зарур. Подпрограмма-2 компьютер җиһазлары сатып алуны һәм программа белән тәмин итүне, алга таба Интернет челтәренә тоташуны күздә тоту.

25 китапханәдән барлык 25 китапханә дә компьютер белән җиһазландырылган, 24 китапханәнең Интернетка чыгуы бар. (Зур Мәтәскә авылы китапханәсе интернетка

тоташтырылмаган.)

Басма документларны башка мәгълүмат йөртүчеләргә күчерү эшләре темпларын арттырырга кирәк. Чараларны гамәлгә ашыру 2 ярдәмче программасы халыкка мәгълүмати-китапханә хезмәте күрсәтүне камилләштерүгә, инновацион технологияләр үсешенә, район халкына мәгълүмати ресурслардан ерактан файдалану мөмкинлегенә бирүгә ярдәм итәчәк.

Китапханә фондының иминлеген һәм сакланышын тәмин итү бурычын хәл итү өчен кыйммәтле фондларның куркынычсызлыгының комплекслы системасын эшләү һәм гамәлгә кертү, биналарның норматив физик һәм санитария-гигиена торышын саклау, заманча техник иминлек чаралары комплекслары белән тәмин итү, милли иминият фондын төзү эшләрен давам итү зарур.

5. «МЦБ» МБУ Кама Тамагы муниципаль районында 34 белгеч эшли. Аларның 19 хезмәткәре югары белемгә ия, шул исәптән 19 китапханә хезмәткәре, уртача - махсус -15, шул исәптән китапханә өлкәсендә - 12 кеше. Тәмин ителеш 91,1% тәшкил итә.

Һөнәри белем бирү системасын үстерү, шул исәптән заманча укыту ысулларын үстерү, төрле эш формаларын - "түгәрәк өстәлләр", проблемалы семинарларны, һөнәри осталык конкурсларын, тренингларны, эшлекле уеннарны һ.б. куллану китапханә хезмәткәрләренә квалификацияләрен тиешле дәрәжәгә күтәрүгә ярдәм итәчәк.

Китапханә системасын ныгыту, үстерү һәм модернизацияләү бурычларының дәрәжәсе һәм күләме программа-максатчан ысул нигезендә чишелеш таләп итә. Программа-максатчан алым Подпрограммада тәкъдим ителгән проблемаларны хәл итүгә игътибарны юнәлтүгә мөмкинлек бирәчәк, күрсәтелгән срокларда китапханә эшен үстерү бурычларын комплекслы хәл итәргә ярдәм итәчәк, бу район халкына китапханә хезмәте күрсәтүнең сыйфатын арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

2025 - 2029 елларга Татарстан Республикасы Кама Тамагы районында китапханә эшен үстерү буенча ярдәмче программасы Татарстан Республикасының мәгълүмат һәм коммуникация технологияләрен үстерү буенча дөүләт программасы һәм башка проектлар белән үзара бәйләнгән.

SWOT-анализ

Көчле яклар	Йомшак яклар
Үзәкләштерелгән китапханә системаларының үсеш системасы; Республика китапханәләрен "Татарстан Республикасының милли электрон китапханәсе" порталы кысаларында бердәм мәгълүмат системасына интеграцияләү	Тармакны түләмәү; кадрлар потенциалын киметү; таушалу шактый зур жиһазлар частьлары, бүлмәләренә туры килмәве китапханә заманча дизайн һәм уңайлы мөхит таләпләренә
Мөмкинлекләр	Янаулар

<p>Мәгълүмат технологияларен үстерү нәтижәсендә китапханә ресурсларының һәм хезмәт күрсәтүләренәң үтемлелеген арттыру; кызыксынган учреждениеләр, район оешмалары белән хезмәттәшлек һәм стратегик партнерлыкны үстерү; менеджментны камилләштерү; китапханә хезмәте күрсәтүнең яңа формаларын ачыклау һәм гамәлгә кертү, шул исәптән сервис мөмкинлекләрен киңәйтү; китапханәне аралашу һәм иҗат итү урыны буларак үстерү; проект эшчәнлеген үстерү, китапханәләренәң грантларда катнашуы, конкурсларда, проектларда</p>	<p>Үзгәреш өстенлекләр халык: укучылар санын киметү; кадрлар потенциалын киметү, квалификацияле белгечләренәң китүе; фондларның сакланышын киметү</p>
---	---

II. Имзалар, бурычлар - 2, соңгы нәтижәләренә һәм аны гамәлгә ашыру срокларын тасвирлау

Татарстан Республикасы Хөкүмәтенәң китапханә эшен үстерү һәм халыкка китапханә-мәгълүмат хезмәте күрсәтү өлкәсендә сәясәт приоритетлары “Китапханәләр һәм китапханә эше турында” 1998 елның 21 октябрәндәге 1818 номерлы Татарстан Республикасы Законнда, “2011 - 2015 елларга Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү программасын раслау турында” 2011 елның 22 апреләндәге 13-ТР3 номерлы Татарстан Республикасы Законнда “Россия мәдәнияте” федераль максатчан программасы концепциясе белән билгеләнгән Россия Федерациясә дәүләт мәдәни сәясәте өстенлекләренә туры килә. consultantplus://offline/ref=57CDFA30C57489E6C18C565C39F4DE0A9E5E47799FA94E155A853FBD466628BB63CAHconsultantplus://offline/ref=57CDFA30C57489E6C18C565C39F4DE0A9E5E47799FA84F175A853FBD466628BB63CAHconsultantplus://offline/ref=57CDFA30C57489E6C18C48512F9883019C571F7391A94D440EDA64E0116F22EC7D756B040240588463CAH

2 ярдәмчә программасы - гражданнырга аларның мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалануга, китапханәләрдә саклана торган милли мәдәни мирасны саклауга конституциячел хокукларын гамәлгә ашыруны тәмин итәргә сәләтле китапханә хезмәте күрсәтү системасын үстерү.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

1. Китапханәгә хезмәт күрсәтүнең нәтижәле системасын тәмин итү;

2. Китапханә фондларын актуальләштерүне һәм саклауны тәмин итү;
3. Татарстан Республикасы китапханә челтәренең бердәм мәгълүмат системасын үстерү;
4. Китапханәләр эшчәнлеген модернизацияләү һәм китапханәләрнең матди-техник базасын аларның нәтижәле эшләве, кулланучыларның имин һәм уңайлы булуы өчен ныгыту;
5. Китапханәләрнең укуны тарату буенча мәдәни-агарту эшчәнлеген киңәйтү;
6. Өзлексез һөнәри белем бирү һәм квалификация күтәрү системасын үстерү.

Төп максатлар, бурычлар, чаралар кысаларында бурычлар ана кушымтада күрсәтелгән.

Имзалар программасын гамәлгә ашыру срогы - 2 - 2025 - 2029 еллар.

III. 2 нче ярдәмче программаны ресурслар белән тәмин итү

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы чаралары исәбеннән дәүләт ярдәме программасын финанслауның гомуми күләме 128 945,4 мең сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча:

2025 ел - 23 748,0 мең сум;

2026 ел - 25 410,0 мең сум;

2027 ел - 25 410,0 мең сум;

2028 ел - 27 188,7 мең сум;

2029 ел - 27 188,7 мең сум;

Дәүләт программасын финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы бюджетын проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.

IV. Икътисадый һәм социаль нәтижәлелекне бәяләү ярдәмче программа-2

Имзалар программасын гамәлгә ашыруның төп көтелгән нәтижәләре:

- төрле мәгълүмат чыганаclarында китапханәләр фондларын туплауны тәмин итү һәм фондларның сыйфатлы характеристикаларын яхшырту аша китапханә фондының оптималь моделен булдыру; китапханәләр фондларының яңартылуын арттыру;
- Татарстан Республикасы Кама Тамагы районы китапханәләрнең Жыелма электрон каталогы күләмен арттыру;
- компьютер жиһазлары һәм Интернет челтәренә керү мөмкинлеге булган Кама Тамагы муниципаль районы китапханәләрнең өлешен арттыру;
- китапханәләрнең мәгълүмат һәм белем бирү эшчәнлеген активлаштыру, укучыларга хезмәт күрсәтү юнәлешләрен һәм рәвешләрен киңәйтү;
- халыкка мәгълүмати һәм китапханә хезмәте күрсәтүне яхшырту, Интернет челтәренә керү мөмкинлеген киңәйтү.

Гамәлгә ашыруның төп социаль нәтижәсе - Халыкның барлык социаль төркемнәре өчен китапханәләрнең файдалана алуын тәмин итү, китапханәләрнең заманча үсешенә ярдәм итү, китапханәләрнең эшләү өчен уңайлы шартлар тудыру һәм китапханәләрдән файдаланучыларга хезмәт күрсәтү сыйфатын яхшырту, жәмгыятьтә китапханәләрнең абруен һәм ролен күтәрү, китапханәләрнең укуны һәм китапны тарату буенча мәдәни-агарту эшчәнлеген киңәйтү, халыкның барлык категорияләрен укуга жәлеп итү буенча китапханәләрнең эшен камилләштерү.

**«2025-2029 елларга клуб оешмаларын һәм башкару сәнгәтен үстерү» ярдәмче программасы
Муниципаль программа**

Муниципаль ярдәмче программа исеме	«2025-2029 елларга клуб оешмаларын һәм башкару сәнгәтен үстерү»
Муниципаль ярдәмче программаның максаты	<p>Кама Тамагы районы территориясендә бердәм мәдәни киңлек булдыру һәм саклап калу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - мәдәният учреждениеләренә муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, иҗтимагый берләшмәләр һәм оешмалар, мәгариф системасы учреждениеләре, массакүләм мәгълүмат чаралары, ижади һәм дини оешмалар белән ведомствоара хезмәттәшлеген үстерү; - халыкта гражданлык тәңгәллеген, әхлакый-әхлакый һәм толерант карашны формалаштыру буенча эшчәнлек алып бару. - эшнәң юнәлешләрен һәм рәвешләрен камилләштерү; - мәдәни-ял учреждениеләрендә чараларның сыйфатын күтәрү - КДУ учреждениеләрен методик һәм мәгълүмати тәмин итү.
Муниципаль ярдәмче программаның бурычлары	<p>Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының мәдәният, сәнгәт үсеше, тарихи-мәдәни мирасын саклап калу һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру.</p> <p>План нигезендә массакүләм һәм бәйрәм мәдәни-массакүләм чаралар үткәрү.</p> <p>Мәдәни-ял чараларында катнашучыларның саны арту.</p> <p>Халыкта гражданлык тәңгәллеген булдыруны, ижади потенциалны ачуны, толерантлык, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр культурасын тәрбияләүне тәмин итүче «Мәдәният» өлкәсендә системаны үстерү һәм модернизацияләү</p>
Муниципаль ярдәмче программаның муниципаль заказчысы	ТР Кама Тамагы МР башкарма комитеты
Муниципаль ярдәмче программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының «ЦКДОН» МБУ
Муниципаль ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары	2025-2029г.
Муниципаль ярдәмче программаны финанслау	Финанслау чыганаclarы булып Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты акчалары тора

<p>чыганаклары, шул исәптән еллар буенча:</p>	<p>Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы акчалары исәбеннән дәүләт программасын финанслауның гомуми күләме 425 386,5 мең сум тәшкит итә, шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2025 ел - 86 406,9 мең сум 2026 ел - 84 744,9 мең сум 2027 ел - 84 744,9 мең сум 2028 ел - 84 744,9 мең сум 2029 ел - 84 744,9 мең сум</p> <p>Искәрмә: ярдәмче программаны финанслау күләмнәре - 2 фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проекты формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.</p>
<p>Муниципаль ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның планлаштырылган нәтижәләре</p>	<p>Конкурсларда, төрле дәрәжәдәге фестивальләрдә катнашкан катнашучылар санын арттыру; клуб формироваиеләрендә катнашучылар алган дипломнар, премияләр санын арттыру; программалы массакүләм һәм мәдәни-массакүләм чараларда катнашучылар өлешен арттыру; үзешчән сәнгать формироваиеләренең клуб формироваиеләрен һәм аларда катнашучылар санын арттыру; Түләүле нигездә чараларны арттыру</p>

подпрограмманы тормышка ашыруның көтелә торган нәтижәләре (нәтижәләрне бәяләү индикаторлары):

«Мәдәни-ял итү учреждениеләре» тармагында инфраструктураны модернизацияләү	2025	2026	2027	2028	2029
мәдәни-массакүләм чаралар санын арттыру	7446 атамалар ы	7557 чара	7670 атамалар ы	7746 чара	7823 чаралар
барлык мәдәният-ял итү учреждениеләрендә дә 14 яшькә кадәрге балалар өчен чаралар санын арттыру:	2505 чаралар	2530 чара	2555 чара	2580 чара	2605 чаралар

14-25 яшьлек яшьләр өчен барлык мәдәният-ял итү учреждениеләрендә чаралар санын арттыру	2481 чаралар	2505 чара	2530 чара	2545 чара	2560 чара
Катнашучылыр саны, мең кеше	259,32	261,91	264,53	267,18	269,85
барлык КДУда мәгълүмат-агарту чараларын үткөрү	930 чаралар	940 чаралар	950 чаралар	955 чаралар	960 чаралар
халык арасында толерантлык формалаштыруга юнәлтелгән чаралар үткөрү	105 чара	110 чара	115 чара	120 чара	125 чара
түләүле нигездә юнәлдерелгән чаралар үткөрү	521 чара	526 чаралар	531 чара	536 чара	541 чара
мәдәни-ял итү формированиеләрендә халыкны колачлау	201 формирование	202 формирование	205 формирование	206 формирование	207 чаралар
Катнашучыларның саны	2200	2203	2207	2209	2211
Халык ижаты район һәм муниципаль конкурсларын һәм фестивальләрен оештыру/финанслашу	Төзелгән катнашмалар нигезендә	Төзелгән катнашма нигезендә/	Төзелгән катнашма нигезендә	Төзелгән катнашма нигезендә	Төзелгән катнашма нигезендә 15/
Республика һәм бөтенроссия фестивальләрендә, акцияләрдә, конкурсларда/финанслауда катнашу	График буенча/ төзелгән смета нигезендә	График буенча/ төзелгән смета нигезендә	График буенча/ төзелгән смета нигезендә	График буенча/ төзелгән смета нигезендә	График буенча/ төзелгән смета нигезендә

2025-2029 елларга "МЕЖРЕГИОНАЛЬ ҺӘМ МЕЖНАЦИОНАЛЬ КУЛЬТУР СОТРУДНИЧЕСТВА" ХАКЫ

Ярдәмче программа паспорты

Ярдәмче программасы исеме	"Үсеш регионара һәм милләтара 2025 - 2029 елларга мәдәни хезмәттәшлек (алга таба - Подпрограмма)
Ярдәмче программа заказчысы	Казан шәһәре комитет Кама Тамагы муниципаль районы
Ярдәмче программаны эшләүче	Кама Тамагы муниципаль районының «Башкарма комитет мәдәният бүлеге» МКУ
Ярдәмче программаның максаты	Кама Тамагы муниципаль районьнда регионара һәм милләтара мәдәни хезмәттәшлекне үстерү өчен шартлар тудыру
Ярдәмче программаның бурычлары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Регионара культурага ярдәм итү Кама Тамагы районының статусын күтәргә юнәлдерелгән хезмәттәшлеккә Татарстан Республикасы муниципаль районының мәдәни-тарихи һәм мәдәни-инновацион үзәге буларак 2. Мәдәни акцияләр һәм юнәлдерелгән чаралар уздыру чаралары системасын булдыру киләсе елга план Кама Тамагы муниципаль районьнда яшәүче халыкларның этномәдәни үзенчәлекләрен саклап калу. 3. Толерантлыкны тәрбияләүгә юнәлдерелгән чаралар үткөрү район халкы
Башкару һәм этаплар гамәлгә ашыруның Ярдәмче программаны	2025 - 2029 еллар
Финанслау күләмнәре еллар һәм чыганаclar буенча ватылган Подпрограмманы финанслау	Гомуми күләм Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән дәүләт программасын финанслау

	<p style="text-align: right;">районының 1 000 мең</p> <p>сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча: 2025 ел - 200 мең сум 2026 ел - 200 мең сум 2027 ел - 200 мең сум 2028 ел - 200 мең сум 2029 ел - 200 мең сум</p> <p>Искәрмә: дәүләт программаларын финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш. тиешле финанс елы</p>
<p>Көтелә торган максатларны һәм бурычларны гамәлгә ашыруның ахыргы нәтижеләре Имзалар (индикаторлар) нәтижеләрне бәяләү) һәм аның бюджет нәтижелелеге күрсәткечләре</p>	<p>ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру 2029 елга артырга мөмкинлек бирәчәк: мәдәни акцияләр һәм программалар саны киләсе елга план 10 чарага кадәр район халыкларының этномәдәни үзенчәлекләрен саклап калу; дәүләт органнары, мәдәни-агарту органнары белән уртак проектлар саны</p> <p>учреждениеләр, милли-мәдәни берләшмәләр, шулай ук аерым гражданныр тарафыннан 5 кә кадәр проектлар</p>

I. Подпрограмманы гамәлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика

Кама Тамагы муниципаль районының “Башкарма комитет Мәдәният бүлеге” МКУ районда милләтара һәм конфессияара татулыкны саклап калу бурычларын хәл итү, халыкның рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү буенча максатчан эшчәнлек алып бара.

Бу эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен «Башкарма комитетның мәдәният бүлеге» МКУ каршында 3 милли үзәк эшли:

Бу эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен районда 3 милли-мәдәни берләшмә эшли:

- Рус милли-мәдәни берләшмәсе (житәкчесе - Сороковнина Е.В., социаль мәсьәләләр буенча РИК урынбасары), Красновидово авылының “Оберег” вокаль коллективы, Кама Тамагы шәһәр тибындагы поселогының “Вересень” халык хоры, Куйбышев затонының “Волжанка” ветераннар хоры, Осинники авылының “Сударушка” ансамбле, ансамбль кебек коллективлар белән тыгыз элемтәдә эшли.

Рус Буртасы авылының "Россияле кызы", Күләкә авылының "Лебеда" хоры

- Мордва милли-мәдәни берләшмәсе (житәкчесе - Окунева И.Ф., Мордовия Каратлары КФҮ мөдире) һәм «Мордовские узоры» халык фольклор коллективы житәкчесе;

- Кама Тамагы муниципаль районындагы Бөтендөнья татар конгрессының «Ак Калфак» татар хатын-кызлары милли-мәдәни берләшмәсе белән Әскәрова Т.Г. житәкчелек итә, Иске Казиле мәдәният йорты мөдире дә, ул «Тау Ягы» фольклор коллективының актив катнашучысы булып тора. Татар милли үзәге (Кама Тамагы шәһәр тибындагы поселогы) үзенең «Таягы» фольклор коллективы белән (житәкчесе Г.Р. Ибраһимова).

«Мордовские узоры» фольклор коллективы ел саен Тәтеш районында узган «ВалдаШинясь» республика мордва мәдәнияте бәйрәмендә катнашучылар.

“Тау Ягы” татар фольклор коллективы фестивальдә катнашучылар башкаручылар традицион музыкаль инструментлар «Күптавышлы Татарстан», Республика татар фольклоры фестивале «Иске Казан уенының тугерегы», Бөтенроссия милли мәдәниятләр фестивале “Идел буе тирәнлегә”, “Безнең йорт - Татарстан” республика этномәдәни фестивале.

Кама Тамагы муниципаль районында милли мәдәниятне, горейф-гадәтләрен һәм йолаларны торгызу һәм пропагандалау максатында ел саен түбәндәге бәйрәмнәр уздырыла: Рус халык уеннары, конкурслары, карачкыларны традицион яндыру, Раштуа, Керәшен; Татар халык уеннары, конкурслары, күңел ачу чаралары белән Нәүрүз; Корбан бәйрәме; Данышево авылындагы «Яшә, чишмә!» бәйрәме; «Красновидово авылындагы «Алма спас» бәйрәме;

Күләкә авылында «Бал Спасы», татар һәм рус җырлары яңгыраган милләтләр булмаган Сабантуй халык бәйрәме, анда барлык конфессия кешеләре язгы кыр эшләрен төгәлләүне бәйрәм итә. Жәй айларында барлык районнан үзешчән артистлар, Казан шәһәре һәм Россиянең башка төбәкләреннән килгән авыллар һәм авыллар бәйрәмнәре уза. Һәр хисап елында мәдәният бүлеге район территориясендә яшәүче халыкларның милли мәдәниятләрен үстерү һәм саклап калу кысаларында район фестивальләре һәм конкурслары үткәрә.

II. Аның максаты, бурычлары

Аның максаты - Кама Тамагы муниципаль районында төбәкара һәм милләтара мәдәни хезмәттәшлекне үстерү, Кама Тамагы муниципаль районы территориясендә

террорчылыкны һәм экстремистлыкны профилактикалау өчен шартлар тудыру.

Куелган максатка ирешү түбәндәге бурычларны гамәлгә ашыруны күздә тоту:

1. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының мәдәни-тарихи һәм мәдәни-инновацион үзәк буларак статусын күтәргә юнәлдерелгән төбәкара мәдәни хезмәттәшлеккә ярдәм итү.

2. Кама Тамагы районында яшәүче халыкларның этномәдәни үзенчәлеген саклауга юнәлдерелгән мәдәни акцияләр һәм программалар уздыру чаралары системасын булдыру;

Имзалар программасын гамәлгә ашыру срогы - 2025-2029 еллар.

III. ярдәмче программаны ресурс белән тәмин итүне нигезләү

Имзаларны финанслауның гомуми күләме Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты исәбеннән 1000,0 мең сум тәшкит итә, шул исәптән еллар буенча:

2025 ел - 200 мең сум

2026 ел - 200 мең сум

2027 ел - 200 мең сум

2028 ел - 200 мең сум

2029 ел - 200 мең сум

Бюджет программаларын финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проектының формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.

IV. Ярдәмче программаның социаль-икътисади нәтижәләгән бәяләү

Гамәлгә ашырылудан социаль-икътисадиый файда ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның социаль-икътисадиый нәтижәсе буларак, Кама Тамагы муниципаль районы мәдәният учреждениесен үз эченә алган төбәкара хезмәттәшлекне координацияләүнең бербөтен системасын төзүдән гыйбарәт һәм бу процесста катнашучы түбәндәгеләр чагыла:

- районда да, Татарстан Республикасында да, Россия регионнарында да милләтара мәдәни элементләргә киңәйтүдә;

- милләтара мәдәни алмашуның һәм хезмәттәшлекнең төрле рәвешләренә ярдәм итүдә, алар районда яшәүче барлык милләтләр һәм халыклар вәкилләренәң үзара аңлашуын һәм ихтирамын үстерүне тәмин итә;

- Массакүләм чаралар үткөрү барышында милләтара мөнәсәбәтләргә камилләштерүдә, төрле мәдәниятләргәң үзара багланьшларында һәм үзара багланьшларында

"2025 - 2029 ЕЛЛАРГА АРХИВ ЭШЕН ҮСТЕРҮ" ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ

Ярдәмче программа паспорты

Ярдәмче программасы исеме	"2025 - 2029 елларга архив эшен үстерү" (алга таба - Подпрограмма)
Ярдәмче программаның-Заказ бирүчесе	Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты
Ярдәмче программаны төп әзерләүче	Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты каршындагы архив секторы
ярдәмче программаның максаты	Гражданның, жәмгыять һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә архив эше белән идарә итү
Ярдәмче программаның бурычы	Кама Тамагы муниципаль районының Архив фонды документларын һәм башка архив документларын саклауны, исәпкә алуны, туплауны һәм алардан файдалануны тәмин итү
Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2025 - 2029 еллар
Еллар буенча бүлгәләнгән Подпрограмманы финанслау күләмнәре	2025-2029 елларга Программаны финанслау күләме 3 117 мең сум тәшкил итә, шул исәптән: 2025 ел 559,9 мең сум 2026 ел 593,2 мең сум 2027 ел 623,0 мең сум 2028 ел 654,1 мең сум 2029 ел 686,8 мең сум Искәrmә: ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проектының формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.
Максатларны һәм бурычларны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижеләре Ярдәмче программа (нәтижеләрне еллар буенча төрлечә бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижеләлеге күрсәткечләре	- Россия Федерациясе Архив фонды документларының һәм муниципаль архивтагы башка архив документларының сакланышы; - муниципаль архивны даими саклау документлары, видео, аудио һәм фотодокументлар белән тулыландыру, шәхси чыгышлы документлар белән тулыландыру, шулай ук ликвидацияләнгән предприятиеләрнең һәм оешмаларның шәхси составы буенча документлар белән

	<p>тулыландыру;</p> <p>- архивлар күрсәтә торган хезмәтләрнең сыйфатын, һәркемнең аңлаешлылыгын һәм уңайлылыгын арттыру;</p> <p>-архив документларыннан файдалануның электрон фондын булдыру.</p>
--	---

I. Гамәлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика

Кама Тамагы муниципаль районының Архив фонды республика халыкларының тарихи-мәдәни мирасының иң мөһим состав өлеше булып тора, аның нигезендә жәмгыять бүгенгедән киләчәккә карый ала.

Бүген бу мирасны саклап калу, кешеләргә һәм жәмгыятькә дәүләтчелек нигезләрен саклау, жәмгыятьтә рухи-әхлакый кыйммәтләрне торгызу, ватанпәрвәрлек һәм Ватанга мөхәббәт формалаштыру, кеше шәхесенең гармонияле үсеше өчен кирәк. Архивлар ижтимагый процесслар эволюциясен терки торган тарихи чорларның дәвамчанлыгының мөһим звеносы булып тора.

2018 елда муниципаль архив капиталы ремонттан соң Кама Тамагы шәһәр тибындагы Гагарин урамындагы төзекләндерелгән бинага күчте. Муниципаль архивта саклана торган документларның сакланышын тәэмин итү өчен барлык норматив саклау шартлары, шул исәптән архив бинасында һәм биналарында оптималь (норматив) режимнар булдырылган.

Норматив режимнар - янгынга каршы, каравыл, температура-дымлы, яктылык, санитария-гигиена.

Архивлар янғын куркынычы аеруча зур булган объектлар рәтенә керә, чөнки аларда документларны ягулык чыганакларында (кәгазьләр, пленкалар) саклана.

Муниципаль архивта саклауда 27 меңнән артык эш безнең көннәргә кадәр бар. Архивларда саклана торган фәнни-тарихи кыйммәттән тыш, зур социаль әһәмияткә ия, чөнки мәгълүматны социаль-хокукый характерда тоталар. Норматив саклау режимнарын үтәмәү нәтижәсендә архив документларын югалту район гражданнын аларның хезмәт стажы, бүләкләү, тернәкләндерү һ.б. турында кирәкле мәгълүмат алу мөмкинлегенән мәхрүм итәргә мөмкин.

Архивларның куркынычсызлыгын, документларны саклауның норматив режимнарын тәэмин итүне аңлап, Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты каршындагы архив секторы бу юнәлештә максатчан эш алып бара.

II. Максат, бурычлар Соңгы нәтижәләренә һәм аны гамәлгә ашыру срокларын тасвирлау

Подпрограмманың максаты - гражданның жәмгыять һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә архив эше белән идарә итү. Әлеге максатны гамәлгә ашыру Кама Тамагы муниципаль районының Архив фонды документларын һәм башка архив документларын саклауны, исәпкә алуны, туплауны һәм файдалануны тәэмин итү бурычын хәл итүне күздә тотта.

Имзалар программасын гамәлгә ашыру срогы - 2025 - 2029 еллар.

III. ярдәмче программаны ресурс белән тәэмин итүне нигезләү

Имзаларны финанслауның гомуми күләме Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән - 3 117 мең сум, шул исәптән еллар буенча:

2025 ел 559,9 мең сум

2026 ел 593,2 мең сум

2027 ел 623,0 мең сум

2028 ел 654,1 мең сум

2029 ел 686,8 мең сум

Бюджет программаларын финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына Кама Тамагы муниципаль районы бюджеты проекты формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.

IV. Ярдәмче программаның социаль-икътисади нәтижәләлеген бәяләү

Кама Тамагы муниципаль районының муниципаль архивларда саклана торган Архив фонды документлары гражданның, жәмгыятьнең һәм дәүләтнең XX гасырдан алып безнең көннәргә кадәр матди һәм рухи тормышын чагылдыра һәм республика халыкларының тарихи-мәдәни мирасының, мәгълүмати һәм интеллектуаль байлыгының өһәмиятле өлеше булып тора.

Аларда аны аякка бастыруның һәм үстерүнең хокукый һәм оештыру нигезләре чагылыш тапкан, район үсешен тәмин итү, барлык муниципаль структураларның нәтижәле эшләве өчен кирәкле белешмәләр бар.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру муниципаль милек булган әлеге документларның юкка чыгу куркынычын киметергә, районның тарихи-документаль мирасына һәм мәгълүмат потенциалына зыянны булдырмый калырга ярдәм итәчәк, дәүләт институтлары, мәдәниятләре, фәне эшчәнлегенә, гражданның мәгълүмат алуга һәм алардан файдалануга конституциячел хокукларын тәмин итү өчен моннан килеп чыга торган барлык тискәре нәтижәләре белән, шул исәптән аларның социаль ярдәменә бәйлә мәсьәләләренә хәл итү өчен кирәкле.

Имзалар программасының социаль нәтижәләренә муниципаль архивлар хезмәткәрләренә һәм архив документларыннан файдаланучыларның хезмәт шартларын яхшыртуны кертергә кирәк.

Гамәлгә ашыруның иң мөһим икътисади нәтижәсе буларак, ярдәмче программа янгыннар барлыкка килү нәтижәсендә мөлкәт үлеменнән матди югалтуларны минимальләштерү булырга тиеш. Янгын сүндерү дәрәжәсе күтәреләчәк, шулай ук биналарның һәм муниципаль архивлар милегенә саклану куркынычсызлыгы тәмин ителәчәк.

Подпрограмма Кама Тамагы муниципаль районы башкарма комитетының архив бүлегенә эшчәнлегенә стратегик максатына ирешүгә (районның Архив фонды документларын һәм гражданның, жәмгыять, дәүләт мәнфәгатьләрендә саклауны, исәпкә алуны, комплектауны һәм алардан файдалануны тәмин итү) юнәлтелгән.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә мөмкинлек бирәчәк:

- документларны саклау өчен уңайлы шартлар тудырырга;
- документларның төп нөсхәләрен югалткан яисә зарарлаган очракта документлы мәгълүматны саклау максатларында уникаль һәм аеруча кыйммәтле документларның иминият фондын булдыру;
- күрсәтелә торган муниципаль хезмәтләренә нәтижәләлеген һәм сыйфатын арттырырга, архив документларында булган мәгълүматтан файдалану мөмкинлеген киңәйтәргә.

Кама Тамагы муниципаль районында архив тармагын мәгълүматлаштыруның агымдагы торышы

Кама Тамагы муниципаль районында 1 муниципаль архив эшли. Кама Тамагы муниципаль районының муниципаль архивында саклана торган документларның гомуми күләме 2024 елның 1 июленә торышы буенча 27917 берәмлек саклау берәмлеге тәшкит итә, шулардан 21246 бер. хр. идарәче документларын даими саклау документлары, шәхси составы буенча 3987 бер. хр. Муниципаль архив автоматлаштырылган фәнни-белешмә аппаратын (тематик мәгълүматлар базасын) төзү буенча эш алып бара.

Электрон рәвештә файдалану фондын булдыру сканерлау буенча гына түгел, ә сканлаштырылган документларны эшкәртү буенча да эшләрне күз алдында тоту - документларны атрибутлау (индекслаштыру). Ә бу авыр һәм озакка сузылган процесс. Барлыгы муниципаль архивта 141 фонд исәпләнә, шуларның 116 фонды даими саклау срогы документлары буенча, 21 фонд шәхси составы буенча, 4 фондта шәхси чыгышлы документлар.

Моңа бәйле рәвештә шактый кеше ресурслары, шулай ук фәнни-белешмә аппараты кебек электрон рәвештә файдалану өчен тиз арада "залп" зур күләмле мәгълүмат кертү мөмкинлеген бирә торган чит оешмаларның ярдәме кирәк.

Кама Тамагы муниципаль районы Архив фондының хакимият органнары, оешмалар, учреждениеләр һәм физик затлар ягыннан ретроспектив мәгълүматка мөрәжәгатьләр ташкыны даими үсә.

Күренеп тора, документлар белән эш социаль-хокукый һәм тематик сораулар арту һәм архив фондларының күләмен даими арттыру шартларында түбәндәге факторлар белән катлаулана:

- документлардан һәм эшләрдән файдалану мөмкинлеге булмау белән бер үк вакытта берничә кулланучы да (архив хезмәткәрләре дә, архивларның уку залына килүчеләр дә);
- аларның тиз искерүе.

Шуңа бәйле рәвештә яңа мәгълүмати технологияләр ярдәмендә ретроспектив архив мәгълүматыннан файдалану хезмәтләренә сыйфатын һәм оперативлыгын күтәрү - иң актуаль бурыч.

2021-2024 елларга Россия Федерациясе Архив фонды документларының һәм башка архив документларының сакланышын тәмин итү проекты кысасында "Татарстан Республикасы Кама Тамагы районы авыллары һәм авыллары колхозларының шәхси составы буенча документларның, бетерелгән авыл советларын саклауның даими срогы документларының электрон фондын булдыру" проекты кысаларында 707 эш алып барылды, 53497 бите ябылды.